

проблеми підрозділом "Короткі підсумки: текстовий твір і його функції в комунікативних процесах".

У діалозі з роздумами автора монографії над зазначеними питаннями, моделюванням дослідником нової аспектності розглядуваного матеріалу, несподіваними модифікаціями творчої думки та способів її аргументації, врешті фаховою ерудицією Т.В. Радзівєвської рецензент провів багато щасливого часу.

Зрозуміло, як і кожна авторська праця, створювана протягом тривалого періоду пошуків і філологічного становлення, книга Т.В. Радзівєвської може (і це, безумовно, добре) викликати певні запитання щодо переліку обраних для аналізу концептів, чи тематичної визначеності текстів (коли йдеться, для прикладу, про астрологічний текст), чи актуалізації аспектності сучасного мас-медійного дискурсу (так, чи є репрезентативним для спостереження над еволюцією тенденцій в газетному дискурсі початку – середини 90-х рр. видання "Киевские ведомости"?) та ін. Але це запитання часткові, які є швидше особистою рефлексією рецензента на текст монографії. Врешті Т.В. Радзівєвська й сама пояснює історію становлення книги й, відповідно, особливості викладу в ній мовознавчих спостережень. Одне безсумнівно – рецензована книга вже посіла належне місце серед кращих філологічних видань останніх років.

Шевченко Л.І., д. філол. н.

САКРАЛЬНЕ СЛОВО КОБЗАРЯ В ЛІНГВІСТИЧНІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

(стаття – рецензія на монографію:

Слухай Н.В. Світ сакрального слова Тараса Шевченка /
Наталі Слухай. – К. : Агрармедіагруп, 2011. – 227с.)

Творчість Тараса Шевченка – явище прецедентне. Доведення цього факту – численні, різної наукової авторитетності й аргументації – супроводжують текст, творчу і навіть особисту долю українського митця від часу перших

згадок про нього в колі освіченого українства. Водночас кожного, хто намагається доторкнутися до слова і драматичного життєпису Поета, не полишає думка про непрочитаність Шевченкового слова й відтак зацікавленому читачеві пропонуються авторські погляди на творчість нашого Першого Поета.

Книжкове видання Наталії Слухай – достойне долучення до шанованого кола дослідників Шевченкової мовотворчості. І, додамо, університетський професор звертається до поетичного тексту Кобзаря не вперше, адже в доробку автора вже сьогодні понад 50 праць із шевченкознавства.

Пошук Наталії Слухай достатньо чітко сфокусовано навколо сакрального в мовній свідомості Кобзаря, що корелює з колом інтересів наукового інтерпретатора – зацікавленістю етноміфопоетикою східних слов'ян. Цій загальній проблемі пізнання витоків й особливостей сприйняття світу етносами, вербалізації етноміфосвідомості в літературі присвячено не тільки книжкові розвідки дослідника – університетські курси шанованого професора ("Етногенез і міфологія східних слов'ян в аспекті лінгвокультурології", "Когнітологія і концептологія в лінгвістичному висвітленні", "Мова сакрального") свідчать про широту охоплення проблематики науковим інтерпретатором.

Структурно пропонована українському читачеві книга складається із двох частин, досить самостійних смислово й за архітектонікою викладу, але водночас сповнених інтелектуальних перетинань, а головне – об'єднаних єдиною концепцією дослідника. Системне оформлення концепції виявлено в ланцюжку взаємозалежностей, де художньо-образний світ Тараса Шевченка постає в лінгвопоетичному та міфопоетичному висвітленні. Залежності ці – архетипи художнього стилю Шевченка, етноміфологеми поета, психологічні асоціативи східних слов'ян й асоціативно-образні апеляти у текстах Т. Шевченка, стилістичний ресурс персоніфікації, поетичного синтаксису й можливостей вербального представлення сенсорних прототипів у художньо-словесній творчості Кобзаря, зокрема кольору і звуку.

Терміно– й дефінітивний ряд щодо основних операційних понять першого розділу, рівно як й інтерпретаційних ключів до другого розділу, Наталія Слухай подає у Передмові до праці. Зауважимо, подає коректно з погляду змістового окреслення та кореляції дефініцій. Основними поняттями авторського терміноряду є, отже: **архетип** творчості Тараса Шевченка; резонансні щодо архетипу **етноміфологеми** в їхній концептуальній, знаковій іпостасях; **психологічні асоціативи** як підсистема резонансних міфосимволічних значень; **прецедентні тексти**, "до яких апелюють твори письменника, що є спробою відтворити "зовнішні" міфосимволічні кола, які оточують тексти Тараса Шевченка" (с. 5), персоніфікації поетичної мови.

Характерною рисою рецензованого видання є системність. Можливо, в цьому виявляється благодатний вплив університетської наукової дидактики, коли будь-який матеріал опрацьовується докладно, структурується, моделюється і пояснюється відповідно до логічних послідовностей і зв'язків із тим, щоб не залишитися текстом "самим у собі", але й бути сприйнятим в аудиторії.

А отже, якщо аналіз першого розділу зосереджено навколо мотивацій художньо-образних характеристик поетичного світу Тараса Шевченка, передусім із акцентуацією на рівневих підходах до запропонованого ракурсу дослідження, то другий розділ постає рядом наукових есе, об'єднаних спільним інтерпретативним методом, але водночас самостійних щодо предмета аналізу – окремих Шевченкових поезій.

Вихідна позиція Наталії Слухай щодо ключа до мовотворчості українського поета спирається на глибоке розуміння дослідником архетипів художнього стилю Шевченка. Автор книги звертається до класичних, як щодо модерного часу, праць З. Фрейда та деяких його послідовників (К.-Г. Юнг) і літературознавців (Б. Рубчак, Г. Грабович, Ю. Микитенко, О. Забужко), в яких можливості глибинного прочитання поетичної рефлексії Тараса Шевченка представлені в поняттях "загальнолюдських протоуявлень" (К.-Г. Юнг), "духовного

гермафродитизму" (Б. Рубчак) чи "інцесту" (Г. Грабович, Ю. Микитенко, О. Забужко).

Залишаючи поза аналізом коректність (чи доречність, точність, врешті – зручність) заглиблення у текст Тараса Шевченка за допомогою запропонованого названими дослідниками методологічного інструментарію, зауважимо лише на науковій ерудованості автора книги про українського поета і водночас спробі розв'язати означену в назві книги проблему нетривіально. А те, що в мовознавчій парадигмі запропонований Наталією Слухай дослідницький шлях має перспективу – очевидно: автор ілюструє власні пошукові підходи розсипами покликань на тексти Кобзаря й окремі мовні фактори, що систематизовані й типологічно представлені (зокрема, коли йдеться про солярну міфологеми Тараса Шевченка.)

Важливо в цьому контексті й інше: архетипи художньо-мовної системи українського поета аналізуються з погляду "закоріненості творчої системи в світову й етнічну міфосимволічну парадигму" (с. 12). Такий підхід дозволяє розширити не тільки філологічні спостереження, а й дійти цікавих висновків щодо співмірності культурних витоків європейської цивілізації та місця в ній духовної культури українського народу. Адже, на переконання Наталії Слухай, "символічний архетип – досвід інтелектуального засвоєння реалій міфопоетичного всесвіту творчою особистістю – тягнє до антропоцентричності, що й пояснює його повсюдну присутність у полі міфологеми Шевченка" (с.13). Антропоцентричний всезагальний вимір творчої рефлексії й інтелектуальний вимір творчої рефлексії особистості, яка уособлює духовні прагнення народу, перетинаються, отже, як відомі площини – "поверхні" в Казимира Малевича чи згадуваних уже інтерпретаціях дослідників "французької школи".

Дослідження Наталії Слухай сповнене конкретики: якщо автор аналізує присутність у метатексті Тараса Шевченка первісних архетипів – сексуальності та прагнення до смерті, – апеляції до архетипів Немовляти і Діви, Матері й Відродження, Духа й Трікстера аналізуються в контексті українського

міфопоетичного канону, зокрема в діаді солярної міфологеми Т. Шевченка "бог – немовля", де "сонце – це світлоносний бог язичницько-християнського походження (Божий лик, всевидяще Боже око, або вогонь, слово, образ, сонце правди), і щодня народжувана світла дитина"(с. 9)

Важливо, що в цьому, як і в інших фрагментах книги Наталії Слухай, немає обмежень загальниками. Бо "сенси й асоціації" пізнаються в "реалізації міфологеми" *сонце*, серед яких "... *сонце праведне*", *сонце пресвятеє*", *сонце правди*", *сонце-правда*", *святеє сонечко*" *святий, огнений господин*" та ін. (с. 9). Відповідно вибудовується ланцюжок омонімічних, синонімічних й антонімічних залежностей, їх смислових еквівалентів і семантичних розгортань.

Особливою у структурно-композиційній єдності монографії є друга частина, що складається з завершеного, і водночас лаконічного, дослідження 14 поезій Кобзаря, швидше загальнофілологічного, ніж вузькоспеціального, мовознавчого аналізу. Написані для словника мови Тараса Шевченка, ці тексти-мініатюри мають спільні композиційно-архітектонічні характеристики – чітку побудову, скорельований із вимогами редколегії обсяг словникової статті, обов'язкову смислову структуру, що включає час написання вірша, умови й обставини написання, аналіз загальної композиції та особливості композиційних частин, мовні характеристики й доречний у цьому випадку зіставний коментар поглядів інших дослідників на проблему філологічної ідентифікації конкретної поезії.

Майстерність Наталії Слухай у такій ситуації полягає в тому, щоб, не порушивши канонів жанру словникової статті енциклопедичного типу, не залишивши поза увагою погляди авторитетних попередників на текст, знайти власний ракурс аналізу. Наголосимо, у досить важкій, як для інтерпретатора, жорстко обмеженій просторовій формі. Зацікавлений читач, безумовно, знайде у словникових текстах Наталії Слухай відповіді на численні питання, важливо, що знайде він й обґрунтування власного погляду автора на ту чи іншу поезію.

У рецензії на гарний філологічний текст завжди хочеться виокремити найбільш довершені сторінки. За словами Наталії

Слухай, – це осмислення нею вербалізації сенсорних прототипів творчості Тараса Шевченка, зокрема кольору й звуку, і з автором не можна не погодитися. У здавалось би прозорій, достатньо проаналізованій проблематиці Наталія Слухай знайшла ракурси ще взагалі не осмислені (як відсутність або низька активність трьох з-поміж семи кольорів, передусім *жовтого*), сприйнятті суб'єктивно (як перегляд поширеної думки про частотність опозиції *червоного і чорного*, тоді як домінантний кольороряд виявляється триєдністю *блакитно-синьо-зеленого*), або потрактовані без урахування результатів дослідження та контексту, що їх мотивує (так постало твердження, що "за частотністю вербалізації мовознаки домінують вербалізатори "умовно" слухової ознаки, похідної від *"тихий"* [с. 124-125]). І хоча увага до цієї ознаки й постійної атрибуції нею символічних понять вже засвідчена в лінгвофольклористиці (Ю. Дядищева-Росовецька), аналіз Наталії Слухай справді викликає захоплення – точністю, логічністю, широтою матеріалу, виявленими дослідницькими парадоксами.

Зрозуміло, кожен рецензент у діалозі з текстом та його автором мотивує або уточнює власне ставлення до філологічного матеріалу, або особливостей його викладу, або терміноряду. Як рецензентові, мені хотілось би подискутувати щодо точності терміна **"індивідуальне позасвідоме"**, приписуваного З. Фрейду (с. 8). Тоді як, на нашу думку, прийняті терміни **"несвідоме"**, **"підсвідоме"** достатньо апробовані й у фрейдівському, й у постфрейдівському аналізі, коли йдеться про гуманітаристику. Але цей, як і деякі інші приводи до діалогу, виникає тому, що текст сучасний, нестандартний і "провокує" до наукової рефлексії на нього.

ЗМІСТ

КОГНІТИВНІ СТУДІЇ В ЛІНГВІСТИЦІ НОВОГО ЧАСУ

Шевченко Л.І.	
Медійний кларизм і масова мовна свідомість: когніція зумовленостей.....	3
Ніка О.І.	
Олександр Савич Мельничук і когнітивно-комунікативна парадигма в лінгвістиці.....	13
Шевченко Л.І.	
Формування концепту "гріх" текстовими засобами Нового Завіту.....	23
Калетнік А.А.	
Культурні асоціації в неокласичному тексті Максима Рильського.....	34
Дергач Д.В.	
Німецькомовна картина світу в кольорі та функції	41
Стасюк Т.В.	
Соціокогнітивний підхід до вивчення терміна: аналіз визначень лінгвістів-когнітологів	50

ІСТОРИЧНА ТА ГРАМАТИЧНА АРГУМЕНТАЦІЯ РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Наєнко Г.М.	
"Катехизис" 1600 р. як навчальний текст.....	63
Русакова О.В.	
Особливості вираження таксисних значень у поліпредикативних конструкціях	75
Мельничук О.П.	
Аксіологічність у "Протестації" Мелетія Смотрицького... ..	88

СТИЛІСТИЧНА АСПЕКТОЛОГІЯ В КОЛІ ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

- Дядищева-Росовецька Ю.Б.**
Українські народні епітети в поетичній інтерпретації
Тараса Шевченка 95
- Калетнік А.А.**
Естетико-художня цілісність тексту в неокласичній
аргументації: М. Драй-Хмара..... 115
- Баграціон-Мухранська К.В.**
До питання про символ троянди у загальноєвропейській,
шотландській та українській міфосвідомості (на матеріалі
народної та літературної творчості) 124
- Фіголь Н.М., Медвідь В.В.**
Засоби мовної експресії в циклі статей Євгена Гуцала
"Ментальність орди" 129
- Булах М.Б.**
Алюзії та ремінісценції в сучасних українських мас-медійних
текстах 140
- Якименко М.Р.**
Невербальні засоби впливу в публічному виступі Ліни
Костенко 149

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ МОВНОЇ ДІЙСНОСТІ

- Луцько Л.Є.**
Ім'я соціогрупи "баба-повитуха" (на матеріалі метричних
книг I половини ХХ ст.)..... 158
- Трумко О.М.**
Сімейне спілкування: мовленнєві акти експресивного типу
(на матеріалі творів І. Франка) 168
- Чучвара А.П.**
Порівняльна характеристика прізвиська сільського та
міського школяра..... 175

МОВОЗНАВЧА ПРАГМАТИКА: СУЧАСНІ ІДЕЇ

Дем'янюк А.А. Теоретичні основи національних лінгвометодичних традицій.....	184
Боть Л.П. Тенденції та напрямки вивчення дитячого мовлення.....	191
Сизонов Д.Ю. Принципи лексикографічного представлення медичної термінології в українських ЗМІ.....	200

РЕЦЕНЗІЇ

Шевченко Л.І. Лінгвістична творчість, співмірна з ритмами часу (стаття-рецензія на книгу: Радзієвська Т.В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту. Текст – соціум – культура – мовна особистість. – К., 2010. - 491 с.).....	222
Шевченко Л.І. Сакральне слово Кобзаря в лінгвістичній інтерпретації (стаття – рецензія на монографію: Слухай Наталія. Світ сакрального слова Тараса Шевченка. – К., 2011. –227с.).....	226

CONTENTS

COGNITIVE INVESTIGATIONS IN THE LINGUISTICS OF MODERN TIME

Shevchenko L.I. Media clarism and mass linguistic consciousness: cognition of conditionality	3
Nika O.I. Oleksandr Savych Melnychuk and cognitive and communicative paradygm in the linguistics.....	13
Shevchenko L.L. The formation of the concept "sin" using the New Testament text means	23
Kaletnik A.A. Kultural associations in the neoclassical text of Maksym Rylskyi.....	34
Dergach D.V. German word world-model in the color and function	41
Stasyuk T.V. Sociocognitive approach to investigating of term: analysis of definitions of linguists-cognitologists	50

HISTORICAL AND GRAMMATICAL ARGUMENTATION OF THE LITERARY LANGUAGE'S EVOLUTION

Najenko G.M. "Catechism" of 1600 as a text-book	63
Rusakova O.V. Peculiarities of the taxis' expression in the polipredicative constructions with the secondary predication.....	75
Melnychuk O.P. Axiology of Meletiy Smotriskiy's "Protestacia"	88

STYLISTIC ASPECTOLOGY IN THE UKRAINIAN LINGUISTICS

Diadyscheva-Rosovetska J.B.

Ukrainian folk epithets in the poetical interpretation of Taras Shevchenko..... 95

Kaletnik A.A.

Aesthetic and artistic unity of the text in the neoclassical argumentation: M. Dray-Hmara 115

Bagration-Moukhranska K.V.

The functioning of the rose symbol in pan-european, scottish and ukrainian mythological consciousness (based on folklore and literature): additional notes..... 124

Figol N.M., Medvid V.V.

Means of language expression in the cycle of articles of Yevgen Gutsalo "Mentality of the horde" 129

Bulakh M.B.

Allusions and reminiscences in the modern ukrainian mass-media text 140

Yakymenko M.R.

Nonverbal means of influence in Lina Kostenko's public speech 149

SOCIOLINGUISTIC METHODS OF THE LANGUAGE REALITY'S ANALYSIS

Lunyo L.E.

Names of social group "midwife" (based on parish registers of the first part of the 20th century) 158

Trumko O.M.

Family communication: speech acts of expressive type (based on the works by I. Franko) 168

Chuchvara A.P.

Comparative analysis of rural and urban pupil's nicknames..... 175

LINGUISTIC PRAGMATICS: MODERN IDEAS

Demjanuk A.A.

Theoretical basis of the national lingvometethodical traditions... 184

Bot L.P.

Trends and directions of the children's speech's studying 191

Sizonov D.J.

Principles of lexicographical description of medical terminology
in the Ukrainian media 200

REVIEWS

Shevchenko L.I.

The linguistic creation in the rhythm of the time (the review on the monography of T.V. Radzijevska "The essays of the conceptual analysis and linguistics of the text. Text – nation – culture – language personality". – Kyiv, 2010. – 491 p. 222

Shevchenko L.I.

The sacral word of Kobzar in the linguistic interpretation (the review on the monography of Nataliya Slukhay "The world of sacral world of Taras Shevchenko. – Kyiv, 2011. – 227 p..... 226

СОДЕРЖАНИЕ

КОГНИТИВНЫЕ СТУДИИ В ЛИНГВИСТИКЕ НОВОГО ВРЕМЕНИ

Шевченко Л.И. Медийный кларизм и массовое языковое сознание: когниция взаимозависимостей.....	3
Ника О.И. Александр Саввович Мельничук и когнитивно- коммуникативная парадигма в языкознании.....	13
Шевченко Л.Л. Формирование концепта "грех" текстовыми средствами Нового Завета.....	23
Калетник А.А. Культурные ассоциации в неоклассическом тексте Максима Рыльского.....	34
Дергач Д.В. Немецкая языковая картина мира в цвете и функции.....	41
Стасюк Т.В. Социокогнитивный подход к изучению термина: анализ определений лингвистов-когнитологов	50

ИСТОРИЧЕСКАЯ И ГРАММАТИЧЕСКАЯ АРГУМЕНТАЦИЯ РАЗВИТИЯ ЛИТЕРАТУРНОГО ЯЗЫКА

Наенко Г.М. "Катехизис" 1600 г. как учебный текст.....	63
Русакова О.В. Особенности выражения таксисных значений в полипредикативных конструкциях с вторичной предикацией ..	75
Мельничук О.П. Аксиологичность в "Протестации" Мелетия Смотрицкого ..	88

СТИЛИСТИЧЕСКАЯ АСПЕКТОЛОГИЯ В УКРАИНСКОМ ЯЗЫКОЗНАНИИ

- Дядищева-Росовецкая Ю.Б.**
Украинские народные эпитеты в поэтической интерпретации
Тараса Шевченко 95
- Калетник А.А.**
Эстетико-художественная целостность текста в
неоклассической аргументации: М. Драй-Хмара 115
- Багратион-Мухранская К.В.**
К вопросу о символе розы в общеевропейском, шотландском
и украинском мифосознании (на материале народного и
литературного творчества) 124
- Фиголь Н.М., Медвидь В.В.**
Средства языковой экспрессии в цикле статей Евгения
Гуцало "Ментальность орды" 129
- Булах М.Б.**
Аллюзии и реминисценции в современном украинском
медиа-тексте 140
- Якименко М.Р.**
Невербальные средства влияния в публичном выступлении
Лины Костенко 149

СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К АНАЛИЗУ ЯЗЫКОВОЙ ДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТИ

- Луне Л.Е.**
Антропонимикон социогруппы "баба-повитуха"
(на материале метрических книг первой половины XX в.). 158
- Трумко О.М.**
Семейная коммуникация: речевые акты экспрессивного типа
(на материале произведений И. Франко) 168
- Чучвара А.П.**
Сравнительная характеристика прозвищ деревенского и
городского школьника 175

ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ ПРАГМАТИКА: СОВРЕМЕННЫЕ ИДЕИ

Демьянюк А.А. Теоретические основы национальных лингвометодических традиций.....	184
Боть Л.П. Тенденции и направления изучения детской речи.....	191
Сизонов Д.Ю. Принципы лексикографического представления медицинской терминологии в украинских СМИ	200

РЕЦЕНЗИИ

Шевченко Л.И. Лингвистическое творчество, соизмеримое с ритмами времени (статья-рецензия на монографию Т.В. Радзиевской "Очерки по когнитивному анализу и лингвистике текста. Текст – социум – культура – языковая личность". – К., 2010. – 491 с.).....	222
Шевченко Л.И. Сакральное слово Кобзаря в лингвистической интерпретации (статья-рецензия на монографию Натальи Слухай "Мир сакрального слова Тараса Шевченко". – К., 2011. – 227 с.).....	226

Кафедра історії та стилістики української мови
Інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
планує публікацію збірника наукових праць
"Актуальні проблеми української лінгвістики:
теорія і практика" (випуск № 25)

Збірник наукових праць є фаховим виданням із дисциплін філологічного профілю. Постанова Президії ВАК України від 12.06.02 № 1-05/6. Бюлетень ВАК України № 9 за 2002 р.

Вимоги до публікації:

1. Текст статті повинен відповідати чинним вимогам, згідно з якими обов'язковими є такі елементи:

- постановка проблеми в контексті сучасної філологічної науки та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями;
- аналіз найновіших публікацій із теми дослідження;
- визначення раніше не вивчених частин загальної проблеми або напрямків дослідження;
- формулювання мети статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки дослідження і перспективи подальших наукових розвідок у визначеному напрямі.

2. Комп'ютерний варіант статті повинен задовольняти такі вимоги:

- шрифт **Times New Roman**;
- якщо в наборі використовуються інші шрифти, якими набрано ілюстративний матеріал, то вони подаються окремим файлом;
- поля: вгорі – 2,5 см; внизу – 9, 54 см; зліва – 2,5 см; справа – 6,84 см;
- відступи від колонтитула: вгорі – 2,75 см; внизу – 9 см;
- абзацний відступ – 1,5 см;
- для посилань на джерело цитування використовувати квадратні дужки, напр.: [5, с. 141], де 5 – номер джерела відповідно

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Випуск XXIV

Оригінал-макет підготував Д.В. Дергач

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали. Рукописи та дискети не повертаються.

Підписано до друку 21.03.12. Формат 60x84^{1/16}. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк офсетний. Наклад 300.
Ум. друк. арк. 15,18. Зам. № 212-0045

Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет"
01601, Київ, б-р Т.Шевченка, 14, кімн. 43
☎ (38044) 239 32 22; (38044) 239 31 72; тел./факс (38044) 239 31 28
Свідоцтво внесено до Державного реєстру ДК № 1103 від 31.10.02